

keuden saavuttamisesta. Ensi lakoi-
sa, joita syntyi jo jouluk. 1918 va-
talauseiksi hallituksen vastavallanku-
mouksellisille puuhille, oli naisilla
merkittävä osansa. Ja suurissa, kuu-
missa sotilaallisissa ja poliittisissa ot-
teluissa tammi-, maalisk. ja toukokuus-
sa 1919 ja maalisk. 1920 olivat juuri
naiset hurjimmassa luotituksessa.

Rosa Luxemburg, nerokas ja uljas
köyhälistön johtajatar, kaatui heti en-
simäisinä taistelupäivinä, salamurhat-
tuna. Hänen jälkeensä ovat monet
rohkeat naiset saaneet kokea ku-
moustaistelun seuraukset: räkkäkyk-
sen, vankeuden ja kuritushuonekidi-
tuksen. Uljaasti ja ylpeästi kantoi-
vat monet heistä omaistensa kadot-
tamisen. Baijerin ja Preussin vanki-
loissa viruu vielä nytkin silloin tuo-
mituita. Itse porvarillistenkin ker-
toihin, jotka muuten parjaavat ja hä-
väisevät Ruhrin-alueen kokonaislii-
kettä, on tunnustettava se urheus ja
varma itsenäisyys, millä sikäläiset
köyhälistönaiset suorittivat tehtävään-
sä taistelujoukoissa. Melkein kaik-
kiällä, missä neuvostoja oli, oli niissä
naisiakin, jopa perheen emäntiä. Ber-
liinissä kestivät he yhdeksinpäiväisen
täydellisen suurlakon veden-, valon-
ja lämmitysaine-puutteineen, nurku-
matta, vieläpä kuultiin, miten he roh-
kaisivat toinen toisiansa, kehittivät
miehiensä jatkamaan lakkoa, esiin-
tyivät kokouksissa taistelun jatkami-
sen puolesta ja vasta silloin, kun lak-
ko lopetettiin tarkoitusta saavutta-
matta, havaittiin tyytymättömyyttä.
Mutta nyt taas, huolimatta räskäistä
tappioista, tuhansista kaatuneista ja
tuomituista, huomataan juuri naisten
joukossa esiintyvän erittäin vilkasta
poliittista harrastusta ja vallitsevan
rohkean mielialan. Sen huomasi var-
sinkin vaalikokouksissa.

Ensimmäisen puolentoista vuoden ai-
kana oli puolueen hyvin vaikea raiva-
ta tietä vallankumoukselle. Alinomaisten
aseellisten taistelujen aikana oli
"noskeviittien" tapana hävittää jär-
jestöt, tyhjentää toimistot, polttaa ni-
den kalustot, vangita tahki apua joh-
tajat, tappa sanomalehdet jne., kun-
nes viimein proletariaatin suunta oli
niin vahvasti isketty ja valkoinen so-

tilasmahti niin lujittunut, että avoin
työskentely kumouksellisen agitaatio-
nin hyväksi oli kokonaan estetty ja
laajat joukot kerääntyivät riippumat-
tomain puolueeseen, joka erittäinkin
agitatsioonissaan esiintyi mahdollisim-
man jyrkkänä. Tarpeetonta maini-
ta, että käytännössä oli vallan toi-
sin: ratkaisevalla hetkellä hylättiin
proletariaatti. Myös valvutuneet nai-
set liittyivät joukoihin riippumattomiin
ja vanhan sosialidemokraattisen liik-
keen kokeneet agitaattorit naiset ali-
tuaisesti vakuuttavat olevansa selvän
sosialistisen ohjelman kannalla, osoi-
taen vakaumuksensa vain vähemmän
vaaranalaisten riippumattomien riveis-
sä, mutta jotka usein myöskin joutu-
vat harhateille.

S. K. Pissa oli vain verrattain pie-
ni joukko proletariaateja ja kerran vie-
lä sai se kestää hajaantumisen ki-
peän prosessin, kun eräs osa jäseniä,
onnistumattoman vallankumouksen
synnyttämän harhavirusauksen syn-
tamana hairautui kommunisista yon-
dikalisiin. — Puolueen puhdistumi-
sen ja yhtymisen jälkeen on nyt jär-
jestelmällisen agitatsioonin kautta
saatu järjestöverkko myös naisten
keskuudessa laajemmaksi ja kiinte-
ämmäksi. Clara Zetkinin julkaisema
"Die Kommunistinnen" saattoi, kiit-
tos julkaisijattaren varovaisuuden, il-
mestyä raskaimpanakin sortoaikana
ja onnistuttin sitä levittämään mil-
tei kaikkiin maan kolkkiin. Erittäin
kansanomainen agitatioitapa, lento-
kirjas-muodossa käsitellä poliittisia
päivän kysymyksiä naisten kannalta,
on pantu alkuun ja on liikkeelle suu-
reksi hyödyksi. Joskin monilla paik-
kakunnilla naisten jäsenmäärä puolu-
eessa on suurempi kuin miesten ja
heidän harteillaan myös agitatorinen
ja organisatorinen työ, niin on yli-
päänsä kuitenkin heidän jäsenmäärän-
sä, varsinkin aktiivisten jäsenten,
huomattavasti vähäisempi. Suhde on
yleensä sama kuin riippumattomien
puolueessa.

Jos köyhälistön naiset ovat pääasi-
allisesti U. S. Pissa (Riippumatt.) ja
K. P. Pissa (kommunist. puol.), niin
ovat porvarilliset naiset, entiset nai-
sten poliittisen yhdenvertaisuuden esi-

taistelijat ja kannattajat, siirtyneet
kumouksen jälkeän eri porvarillisiin
leireihin, jopa useat patavanhoillis-
tenkin riveihin. He ovat vallanku-
mouksesta oppineet ja myöntävät a-
voimesti, että naiset saattavat olla ta-
vattoman vaikuttavia tekijöitä poliit-
tisessa taistelussa. Siksiäpä ovatkin he
avanneet puolueissansa ovet selkose-
lälleen kaikille naisille. Pääasiallisia
hyötyä naisten äänioikeuden toteutu-
misesta oli juuri tuon harhaluulon
selviäminen, että muka naisten edut
luokkiin katsomatta ovat yhteiset,
niinkuin oli naisten äänioikeusasiaa
propageerattu. Parlamentin kaikissa
äänestyksissä ovat he nyt proletariaat-
in vastapuolella. Antibolshevistises-
sa liigassa työskentelee joukko nai-
sia. Valkoiselle kaartille, joka var-
sinkin alussa oli koottu rappeutuneis-
ta roistoista, osottivat he sellaista lem-
mekkyyttä ja ihastusta, kuin ikään
vihollista vastaan käyvälle sankari-
joukolle. Berliinissä ja Mynchenissä
tervehivät naiset ja tytöt valkoista
kaartia, köyhälistön tappion jälkeen,
hurraa-huudoin ja liianliehutusin.

Pikkuporvariston naiset, jotka so-
dan seurausten — käsityön tuhon,
kalliin ajan y. m. kautta ovat jou-
tuneet miltei samalle tasolle, kuin
proletariaatti, ovat näissä oloissa suu-
resi valvutuneet. Vielä ovat he kui-
tenkin scheidemannien leirissä, mut-
ta monissa tilanteissa tulivat he ka-
duille osoittaneen olevansa kypsä kum-
oukselliseenkin taisteluun.

Saksan taloudellinen elämä on —
sentähden, että proletariaatti ei elo-
kuussa 1914, enemmän kuin marras-
kuussa 1918-kaan ymmärtänyt his-
torian vaatimaa yhteiskunnallistutta-
misen välttämättömyyttä, vaan jätti
kapitalismin hurjastelemaan — pa-
hasti hurmeissaan ja rappiolla. Yhä
kärjistyneemmät taloudelliset ja po-
liittiset kriisit seuraavat toinen tois-
taan. Olot vaativat järkkätmättä
kumousta ja se tehostaa pienen jouk-
komme työtä vallan toisenlaisin mit-
tasuhtein ja antaa agitatsioonille aivan
toisen kantavuuden, kuin muuten oli-
si mahdollista niiden miljoonaisen
työläisten keskuudessa, jotka vielä
järjestöllisesti ovat sidotut scheid-

manneihin, näköjyrkkiin riippumatto-
miin ja vanhoillisiin ammattiyhdistyk-
siin.

Venäjän proletariaatin sankarilli-
nen esimerkki ja suuremoinen työ
vallan valtaamiseksi ja sen säilyttä-
miseksi on Saksankin työläisiin teh-
nyt valtavan syyttävän vaikutuksen.
Lukemattomat kerrat on se osoittau-
nut kirjoituksissa, kokouksissa ja
ilmitaistelussa.

Saksan työläisnaiset tietävät, että
kiivaita taisteluita saadaan vielä käy-
dä, uupumattomasti tehdä työtä, en-
nenkuin Saksan proletariaatti Venä-
jän tavoin on päässyt työväenvaltaan.
Saksan luokkatietoiset työläisnaiset
tahtovat ja tulevat — siksi kunnes
päämäärä on saavutettu — työsken-
telemään ja taistelemaan.

DETROIT, MICH.

Ei täältä paljon puhuta, vaan ei
täällä siltä nukuta. Osaston toiminta
on ollut tähän aikaan nähdessä koko
viikasta. Joulua juhliittiin vanhaan
totuttuun tapaan. Aattoillaksi oli
järjestetty kuusijuhla, jossa tov. Sa-
renius puhui ja lapset suorittivat il-
lan muun ohjelman. Oli oikein kau-
nista kuulla ja nähdä heidän varmu-
esitüksensä, runoissa, lauluissa, sa-
duissa ja tanssissa. Joulukappaleena
näytelmäseuramme esitti "Kerjäläis-
näyttelijätär", johon yleisö oli kovin
tyytyväinen. "Vanki No. 77", tullaan
pian esittämään, joka kuuluu olevan
kappalten parhaita.

Voimisteluseura kovalla toubulla
valmistautuu kilpailuun, joka tulee
olemaan Clevelandissa 22 p. tammik.
Lautureura on alkanut vuoden en-
tistä voimakkaampana. Ja pian taas
saamme kuulla uutta ja kaunista ka-
jahtelevan konsertti- ja itamatilai-
suksissa.

Toveritar Hilma Mäki matkusti
täällä New Yorkin vieraillemaan.
Vaun toivottavasti saapuu hän pian
joukkoomme ja toimintaan yhtä in-
nostuneena kuin ennenkin. — H:da.

KEHYKSIÄ tehdään tilausten mukaa
vähästä laadusta saa tilata Toverin
Kirjakaupasta

PAKINAA TOVERIT- TARESTA

Kirj. Mari Haapala.

Olen valennut vähän aikaa, mut-
ta nyt taas tuntuu olevan hampaan
kolossa jotain, jota en voi valkene-
mällä sivuuttaa.

Olen seurannut suurella mielen-
kiinnolla S. S. Järjestön edustaja-
kokouksen toimia ja sen laatimia
pöytäkirjoja ja päätöksiä lehteemme näh-
den. Tätä naisten lehteä, Toveritar-
ta, arvostellaan aina moittivasti. Ai-
na sanotaan liian kevyeksi sen si-
sältöä, että siinä muka vain on
"kaunokirjallista ja kotitaloutta e-
distävää." Sanoin vain, että siinä on
ollut hyviä periaatteellisia kirjoituk-
sia, niin paljon kuin noin pieneen
viikkolehden on sopinut. Mutta
luulen, että ne enimmäkseen jäävät
naisilta lukematta. Minä en ole ol-
lenkaan siitä vastaan, että Toverit-
taren sisältöä yhä kaikkiin puoliin pa-
rannetaan. Mutta se henkilö tar-
vitseisi palkinnon, joka keksisi kei-
non, millä saataisi kaikki naiset lu-
kenemaan ne hyvät periaatteelliset kir-
jotukset, joita aina kehoitetaan leh-
dessä julkaisemaan ja joita siinä
julkastaan.

Ollessani Toverittaren asiamiehe-
nä ja kirjeenvaihtajana lähes sen
koko olemassaoloajan, olen saanut
hyvin selvän naisten mielipiteistä
tehtä kohtaan ja se on melkein sa-
ma Michiganissa, Minnesotassa, Wis-
consinissa ja kaikkialla. Ne roma-
nit, ne romaanit! Niitä jokainen
välttää, ikäänkuin lehdessä koskaan
ei olisi muuta kuin vain romaaneja.
On sitten taas toinen joukko naisia,

ei ollut tullut luetuksi, niin eihän si-
tä tiennyt mitä siinä on ollut ja mi-
tä ei ole ollut. Tulevaisuuteen näh-
den oli pulma yksinkertaisempi, sillä
eihän sitä vielä voinut tietää kukaan
mitä siinä tulee olemaan. Raavittain
hukan korvallisista ja sanottiin muo-
don vuoksi jotain ja niin lähetettiin
pöytäkirjoille. Mutta eihän pöytä-
kirjoita tai sanomalehtiä ja valistus-
työvaliokunta ollut lukenut Toverit-
tarta enempää kuin muutamaa edus-
tata. Yhden asian se kuitenkin tiesi
varmasti joka juuri sillä hetkellä
tuli esiin entistä elävämmiin, ja se a-
sia oli seuraava: että järjestöimme
jäsenistön taholta ei tähän asti ole
kiinnitetty riittävästi huomiota siihen
tärkeään tehtävään, mikä Toverit-
tarella työläisnaisen äänenkannattaja-
na on tai pitäisi olla j. n. e. Sitten
taas raavastain korvallisista, sillä si-
hempä se jokseenkin rajoittui mitä
valiokunta tiesi Toveritaresta. Mut-
ta eihän se vielä riittänyt miksiäkään
pöytäkirjoille ja niin täytyi koettaa men-
nä sitä samaa tietä, mitä yleensä sen
luontoisissa asioissa on tavallista.
Mutta täytyi myös arvostella sen
toimintaa kuluneelta vuodelta, mutta
— niin, ei oltu luettu. Sitä huoli-
matta syntyi seuraava lauseen osa:
"Toveritar on verratton vähän sisäl-
tänyt vakavampia periaatekirjoituk-
sia, j. n. e. Tässä näet on sellainen
takaportti, että jos tiukkaa tulee, niin
täytyy myöntää, että niin se on. Si-
llä onhan Toveritar niin pieni lehti
ja ilmestyy vaan kerran viikossa ja
sitä palsti niin monipuolinen, että
jos siihen vielä enempää olisi pannut
vakavia periaatekirjoituksia, niin ei-
läis siihen paljon muuta olisi sopi-

nutkaan. Siis verrattain vähän! Tä-
hän asti siis valiokunta on voinut pe-
lastua kiikkien joutumasta. Mitä sit-
ten seuraa, siitä myöhemmin. Kun
valiokunta täten suurella ponnistuk-
sella sai pöytäkirjoja valmiiksi, se esi-
tettiin ed.-kokouksen hyväksyttäväksi.
Kun sitten alettiin pöytäkirjoja lukea
hokasivat edustajat, että nyt on hyvä
alka mennä tupakalle, mutta puheen-
johtaja, kirjuri eekä muut asiaan ku-
luvat täytyivät tietysti jäädä ja niin
edelleen, ellei kukaan ollut mitään
vastaan niin — vasara paukahi ja
huoattiin helpotuksesta, kun tuosta
käsikirjoituksesta päästiin. Siinä
kuva joka, niin uskon, ei käy kau-
vaksi oikeasta. Mikä tehtävä Tove-
ritarella siis on? Ellen erehdy, on
sen tarkoitus ollut ja yhä on, juuri
sillä kevyellä ja monipuolisella sisäl-
löllään kiinnittää ja herättää tiedon-
halua sellaisen työläisten mielissä,
jotka eivät jaksa vielä sulattaa sitä
kaikkein vakavinta ja siinä suhteessa
tekisi mieloni asettaa kaunokirjalli-
suuden etualalle, sillä nähkääs kauno-
kirjallisuuskun voi palvella köyhäli-
stön luokkataistelullisella, vieläpä hy-
vin voimakkaasti jos se on hyvin va-
likoitua. Mutta näistä pöytäkirjoista
sellaisen käsityksen, että pöytäkirjo-
tijat uskovat, että kaikki ne, jotka
tillavat ja lukevat Toveritarta, eivät
lue muuta. Se on kuitenkin erehdys.
Toveritar, vaikkakin se kykenee he-
rättämään mielenkiintoa työväenluo-
kan taisteluun, niin ei se pienempi
viikkolehdenä, vaikka se olisi vielä
paljon parempi, kykenee tyydyttämään
sitä tiedon halua, jonka se on herät-
tänyt, vaan on sitä lisättävä muilla
välaineillä. Tätä ei ole ainakaan yu-
märrettävä siten, että haluaisin va-

tustaa kysymyksessä olevia parannus-
suunnitelmia. Ei sinnepäinkään!
Mutta siinä tapauksessa on lehteä
laajennettava ja hankittava enempi
työvoimaa ja jos ed.-kokous olisi läh-
tenyt siitä pohjalta pöytäkirjoja laati-
maan, niin se olisi osannut paremmin
asian ytimeen. Mutta vielä sittenkin
täytyy Toverittaren säilyttää se ke-
vyt, mukaansa tempaava puolensa.
Jos mielestäni sen tehtävän, mikä
sille on alkuaan liikkeessämme ajot-
tu, olisi sitä yhtä ja toista vielä,
mutta sanokoon joku toinenkin. Muu-
ten me naiset, jotka etupäässä Tove-
ritarta luemme, saamme syyttää its-
seämme siitä, että syntyy sellaisia
pöytäkirjoja, jotka ovat vailla todellista
merkitystä. Sillä osastojen kokouk-
sissa, joihin annetaan evästyksiä e-
dustajillemme, emme me naiset pu-
hu mitään silloinkaan kun on kysy-
mys Toveritaresta ja niin ollen se
jää niiden tehtäväksi, jotka sitä eivät
lue. Sen tietää silloin myös, mitä
niistä päätöksistä tulee. Mutta ol-
kaamme huoletta, miehetän ne mel-
lä ne päätökset myös käytäntöön pa-
nee ja Toverittaren suhteen käy sillä
tavalla, että he kun eivät sitä lue,
niin eivät myöskään tiedä, onko hei-
dän päätöksensä käytännössä tai ei
ja niin se lopultakin jää naisten a-
siaksi pitää Toveritar sellaisena kuin
haltavat, ellei joku akka nyhjäse
ukkoa kyljestä ja sano, että eipäs se
olekaan sellainen kun siitä ajottiin,
johon ukko arvelee, että: ka. täytyy
kai seuraavassa ed.-kokouksessa la-
tia uudet pöytäkirjat — ja sitten sitä
taas nukuttin. — E. M.

Tilaa Toveritar!